

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. כגון אתון דלא שכיחי לכו מיא משו ידייכו מצפרא ואתנו עלייהו לכולא יומא איכא דאמרי בשעת הדחק ... ואיכא דאמרי אפילו שלא בשעת הדחק נמי 2
- ב. האי אריתא דדלאי אין נוטלין ממנו לידים דלא אתו מכח גברא ואי מיקרב לגבי דולא דקאתו מכח גברא נוטלין ממנו לידים..... 4
- ג. ואי בזיע דולא בכונס משקה מילף לייפי ומטביל בה את הידים..... 5
- ד. כלי שניקב בכונס משקה אין נוטלין ממנו לידים..... 7
- ה. כלי שאין בו רביעית אין נוטלין ממנו לידים..... 9
- ו. כלי שאין מחזיק רביעית אין נוטלין ממנו לידים הא מחזיק ... מי רביעית נוטלין לידים לאחד ואפילו לשנים..... 9
- ז. קפדיתו אמנא א"ל אין אחזותא א"ל אין אשיעורא אמר ליה אין..... 12
- ח. מגופת חבית שתקנה נוטלין ממנה לידים..... 13
- ט. חמת וכפישה שתקנן נוטלין מהם לידים שק וקופה אף על פי שמקבלים אין נוטלין מהם לידים..... 14
- י. אוכל פחות מכביצה ... ואוכלו חוץ לסוכה ואין מברך אחריו...הא כביצה בעי סוכה ובעי ברכה..... 16
- יא. דשמואל אשכחיה לרב דקאכיל במפה ... אמר ליה דעתי קצרה עלי..... 18
- יב. לא יתן אדם פרוסה לתוך פיו של שמש אא"כ יודע בו שנמל ידיו..... 19
- יג. והשמש מברך על כל כוס וכוס ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה ... מברך על כל פרוסה ופרוסה ... הא דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב..... 20
- יד. לא יתן אדם פרוסה לשמש בין שהכוס בידו בין שהכוס בידו של בעל הבית שמא יארע דבר קלקלה בסעודה..... 21
- טו. אשה מדיחה את ידה אחת במים ונותנת פת לבנה קמן..... 21

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

מז. והלכתא אוכל מחמת מאכיל צריך נטילת ידים מאכיל אינו צריך נטילת ידים
22

יז. צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת ובלבד שלא יהו נוגעין זה בזה..... 22

יח. וכי נוגע זה בזה מאי הוי צונן בצונן הוא ... נהי דקליפה לא בעי הדחה מי לא
בעי 22

יט. שני אכסנאין אוכלין על שולחן וכו' ... מכירין זה את זה אסור ... ולא
אסרו ... אלא כעין תפיסה אחת ... שני אחין ומקפידין זה על זה 24

כ. מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחולו של מועד 26

דף קז.

א. כגון אתון דלא שכיחי לנו מיא משו ידינו מצפרא ואתנו עליהו לנו לא יומא אינא דאמרי בשעת הדחק ... ואינא דאמרי אפילו שלא בשעת הדחק נמי

י"א¹ שאפילו שלא בשעת הדחק אלא שאין מצוי כל כך שיהיה לו מים
כשירצה לאכול² יכול ליטול ידיו שחרית³ או כשיוצא מבית הכסא או לדבר
שטיבולו במשקה או בשאר היום אפילו אין אוכל לאלתר פת⁴ ומתנה עליהן
בפיו או עכ"פ בלבו שיעלה לו נטילה זו לכל האכילה שיאכל כל היום ולא

¹ שו"ע ונו"כ או"ח קסד א ומדלא השינו הרמ"א ע"כ גם הוא ס"ל הכי
² טעם הדבר דיש דעות בפוסקים שסוברין דאפילו אם נקל ליטול בשחרית שלא בשעת הדחק היינו שלא היה
שעת הדחק לגמרי אבל מ"מ אין מים מצוים סמוך לו שהוא צריך לטרוח אחריהם ולהשיגם אבל אם מצוים
בסמוך לו בזה לא מקילינן כלל והמחבר חש לכתחלה לדעה זו ולכך כתב שטוב לחזור וליטול. מ"ב שם ה
³ ואף דבעינן סמוך לנטילה סעודה [ועכ"פ שיהיה השלחן ערוך בשעה שנוטל וכדלקמן בסימן קס"ז בטור ע"ש]
היינו דוקא שנוטל בשעת אכילה דמאחר שנמל ידיו לאכילה עכשיו הצריכו חכמים לאכול מיד שלא יסח
דעתו בינתיים משא"כ בזה שנמל מקודם שלא בשעת אכילה דאין שייך לחייבו לאכול מיד וכשבא אח"כ
לאכול אין עליו חיוב נטילה עוד כיון ששמר ידיו ולא הסית דעתו והתנה עליהם מקודם. בה"ל שם ד"ה נוטל
מרבנו יונה
⁴ מ"ב ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יברך על נטילת ידים (להלן – נט"י)⁵. וי"א⁶ שהתירו רק בשעת הדחק גדול שאין המים מצויים לו כגון הנוסע בתחבורה ציבורית ואין ממתניין לו עד שיחפש אחר מים, אף שיודע שיש מים בדרך⁷.

ובלבד שיהא נטילה כשרה לאכילה כדין בכל פרטיה⁸, ושיזהר לשמור ידיו שלא יטנפם בצואה או בזיעה כל שהוא או בנגיעה במקומות המכוסים, אבל טינוף עפר וטיט בעלמא אינו פוסל הנטילה⁹.

ואם נגע במקומות המכוסים צריך לחזור וליטול בברכה¹⁰, ולכן ילבש כפפות וכדומה שע"ז ידיו משתמרין¹¹, ואעפ"כ אם יזדמן לו מים יטול ידיו פעם שנית בלא ברכה. וטוב שיגע בדבר הפוסל שיוכל לברך¹².

ודוקא שמשמרן בכונת אכילה¹³, אבל אם הסיח דעתו מאכילה ומשמרן לתורה ולתפלה או לחביבת הטהרה אפילו יודע שנטל כדין לא מהני לזמן מרובה כ"ז שידיו לחות עדיין יכול להחזיקן לאכילה אפילו לא החזיקן מתחלה לאכילה ומהני בשעת הדחק¹⁴.

ואם רוצה לאכול לאלתר¹⁵ מכיון שתיכף לנטילה סעודה אסור לו ליטול ידיו לאכול ולהתנות שיעשה דבר אחר קודם שיאכל סעודה זו עצמו ואסור לו להפסיק לעשות

⁵ אם לא שנוטל שחרית שמברך בלא"ה, אף דישאר בלא ברכה, דבשעת נטילה לבית הכסא וכהאי גוונא אין מברך, וגם אחר כך בעת אכילה אינו מברך דאינו נוטל אז, אין בכך כלום, דאחר כך פטור הוא מנטילה ומברכה ולא בטל מעולם חיוב הברכה. שעה"צ ו רש"ל ואלוהי רבה.

⁶ ואף שמשער שבתוך ד' מילין ימצא שם מים, גם כן מהני תנאי [מסקנת פרי מגדים, דלא כרש"ל שהפריז בזה להחמיר, עיין שם. ובאמת מפשטא דלישנא דטור ושבלי לקט ואור זרוע גם כן לא משמע כן, עיין שם. שעה"צ ג

⁸ כגון בכלי שלם ובכח גברא ובמים שלא נשתנו מראיהן ושלא נעשה בהן מלאכה. מ"ב א

⁹ מ"ב ד

¹⁰ חזו"א או"ח סי' כ"ה סק"ט

¹¹ כתבו השכנה"ג וא"ר שהאידנא נהוג עלמא שלא להתנות משום שאינן יכולין ליהרר שלא יסיחו דעתם משמירת הידים לכך מנעו התנאי מכל וכל [והעתיקם גם בדה"ח] ומ"מ נראה דהכל לפי ערך הדחק דבדחק גדול יש לסמוך על התנאי אף עכשיו ורק שצריך זהירות וזהירות יתירה לשמירת ידים ולכן יניח ידיו בבתי ידים. מ"ב ד

¹² חזו"א או"ח בדינים שבס"ס כ"ד

¹³ ושמירה מקרי כל שאם יצטרך ליגע בדבר הפוסל יזכור ליהרר

¹⁴ חזו"א שם שם בדינים שבס"ס כ"ד ובס"י כ"ה ס"ק ה' ו' ז

¹⁵ מ"ב שם ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

באמצע איזה פעולה כגון מזיגת הכוס וכדומה¹⁶, עד שיתחיל לאכול קצת, אולם יכול ליטול לאכילה זו ולהתנות שיועיל לאכילה שניה בזמן מאוחר יותר ולאכול מיד¹⁷. ואם אין רוצה לאכול לאלתר י"א¹⁸ שיכול ליטול ידיו ולהתנות. וי"א¹⁹ שאין לעשות כן שהרי מפסיד הברכה אם לא בשעת הדחק כגון היוצא לדרך.

ב. האי אריתא דדלאי אין נוטלין ממנו לידים דלא אתו מכח גברא ואי מיקרב לגבי דולא דקאתו מכח גברא נוטלין ממנו לידים

צריך שיבואו המים מכח נותן²⁰.

לפיכך אדם שדולה מים מן היאור בדלי הכשר לנטילה²¹ ושופך לתוך הצנור ונמשכין ממנו המים להשקות השדה ובא אדם אחר ליתן ידיו לתוך הצנור כדי שיקלחו המים עליהם ורוצה שתעלה לו לנטילה אם הוא קרוב למקום השפיכה והמים ממחרין קילוחן מכח השופך, מקרי שבאין מכח נותן ומכח בלי²² ומועיל לנט"י.

אך אם הוא רחוק ממקום ששופכין בו פסול, שכבר פסק כח השופך.

¹⁶ בה"ל שם ד"ה לא מהני

¹⁷ מנן אברהם והגר"ז ובגדי ישע והלכה ברורה. ואף דיש מאחרונים שסבירא להו בזה להחמיר [עייין לבוש ולחם המודות], מכל מקום מסתברא יותר להקל, וכן משמע ברמב"ם פרק ו' דין י"ז שכתב, נוטל שחרית ומתנה וכו' ואין צריך ליטול את ידיו לכל אכילה ואכילה, עד כאן לשונו, משמע מדבריו דפרש דנטילה ראשונה היתה לאכילה שעה"צ שם ח

¹⁸ בה"ל ד"ה לא מהני בביאור דברי הרמ"א

¹⁹ בחזו"א סימן כ"ה ס"ק ט' ובדינים שבס"ס כ"ד

²⁰ שו"ע ונו"ב שם קנט ז

²¹ שאם הדלי פסולה לנטילה אין להכשיר בכל גוונא אם לא מדין טבילה ובאופן המבואר בסמוך. מ"ב לו

²² ואף דנט"י מכלי הוא דוקא כיון שהוא קרוב למקום השפיכה ששופך בדלי חשוב מכח הכלי ג"כ. מ"ב שם. ועיי' בחזו"א או"ח סימן כ"א סק"ח ובבליים סימן כ"ב ס"ק ה'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם יש בצנור מ' סאה²³ מים מכונסין ולא זוחלין²⁴ כגון שסותם בסוף הצנור שיתכנסו המים יכול לתחוב ידיו בתוך המים להכשירן מדין טבילת ידים. שטבילה נמי מהני לידיים כשטובלן במעין או במקוה²⁵.

ודוקא אם אינם פסולים מדין שאובין²⁶ כגון שנותן אותם חוץ לצנור וממשיך אותם ג' טפחים עד הצנור²⁷, דשאובין שהמשיכוה כשרה לענין טבילת ידים²⁸, וגם דוקא אם הצנור אינו כלי כגון שלא נעשה בו ד' שפות לקבל בתוכו²⁹, דאל"ה הרי הם שאובים מחמת הצנור עצמו ושאובין פסול לרוב הפוסקים.

ג. ואי בזיע דולא בכונס משקה מילף לייפי ומטביל בה את הידים

אם הדלי נקוב מאחוריו בכונס משקה דהיינו שמוציא טיף אחר טיף וי"א³⁰ דצריך שיהא הנקב גדול קצת שיהא נראה הקילוח דהיינו כעדשה, ובעוד ששופך דרך פיו לצנור מקלח מאחוריו ליאור יכול להטביל את ידיו בתוך הצנור, וטהורות שחשובין כל המים מחוברין למימי האור ע"י הניצוק מנקב הדלי.

וכן אם בא³¹ בספינה ואין מגיע להטביל ידיו במי הים ואין לו כלי שלם רק כלי מנוקב בכונס משקה דולא בו מן הים ומטביל ידיו בו שהניצוק מחברין ויש חולקין³² ואומרים דלא מהני ניצוק בנט"י לחבר כמו דלא מהני במקוה

²³ דאף למאן דמיקל לקמן בסי"ד בפחות מזה הלא עיקר הדין דע"י המשכה ג"כ קולא היא ולא מקילינן כולי האי.

²⁴ מ"ב מב

²⁵ מ"ב לח

²⁶ ועיין לקמן בסט"ז דהראב"ד מכשיר בשאובין ארבעים סאה בקרקע אך דבאמת רבים פליגי עליה כמ"ש שם בבב"ל

²⁷ מ"ב שם מ מפמ"ג יו"ד סי' ר"א סל"ו

²⁸ ואף דלענין טבילת הגוף מחמירין בזה אם היו כל המים שאובין אף שהמשיכוה כמ"ש ביו"ד סימן ר"א בנטיילה דרבנן סמכו להקל על דעת המתירין שם. מ"ב מא

²⁹ יו"ד סימן ר"א סמ"ו. וגם הגר"ז כתב כן דהמחבר סבירא לה דאין על הצנור שם כלי, או שקבעו ולבסוף חקקו לפ"ד הגר"א

³⁰ מ"ב מג ודור שעת התוספות בפרק בא סימן מסתפקין בזה, והובא בבית יוסף, ומלשון רש"י כאן משמע גם כן קצת הכי, אמנם מלשון רבנו יונה משמע כפירוש הראשון וכן מסתימת לשון הגמרא. שעה"צ מא

³¹ מ"ב מה

³² מ"ב מז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ובשעת הדחק יש לסמוך על דעת המקילין ואם נזדמן לו אח"כ ליטול כראוי לא יברך על הנטילה שניה.

קנים החלולים³³ המקלחים מים מן היאור אם הניח ידיו תחת הקילוח לא הוי נטילה שהקנים אינם כלים כיון שאין בהם בית קיבול.

וגם אין יכול להטביל ידיו בצינור הרחב המוביל לקנים הדקים והוא שנפסק הקילוח מן הקנים אבל בעת שהולך הקילוח מן הקנים ורוצה להטביל בו ידיו מותר לכו"ע דניצוק רחב כזה לכו"ע הוי חיבור ליאור³⁴.

וכן אין ליטול ידיו מן משאבת מים ידנית השואבת ממעין לפי שאינו כלי³⁵, ודוקא אם מניח ידיו סמוך למקום יציאת המים מן הצינור הבולט³⁶, אבל מותר להניח ידיו אחת סמוך לארץ ובידו השניה ימשוך ידית המשאבה להביא עליו המים, ואח"כ יחליף ידיו, או שחברו ימשוך לו שהניצוק מחברו להמעין.

ובברז ביתי בימינו יש שהתירו³⁷ בשעת הדחק, שיעשה גם נטילה ע"י שיפתח ויסגור הברז על ידיו ב' פעמים על כל יד, וגם טבילה שיטביל ידיו במים בקרקעית הכיור נגד המים הזורמים שם מהברז שאז ממ"נ יוצא אף אם הו"ל שאובין לתוך כלי, אך ברז המופעל ע"י עין אלקטרונית לכו"ע אין ליטול הידים מהם.

אם יש לו כלי ליטול ידיו אין כדאי להקל בנטילה שע"י ניצוק³⁸.

י"א³⁹ שאם הקילוח עב ומתכסין כל ידיו בבת אחת מהני ואפילו בידו אחת אפילו מניח ידיו באמצע הקילוח גבוה מהארץ כל שהקילוח הגיע עד הארץ⁴⁰.

ואם אין מתכסין כל ידיו לא מהני אפילו מניח סמוך לארץ⁴¹.

אין ליטול ידיו מאותן האבנים הקבועים לכותל ועשה להם בית קיבול וברז שמחובר אינו כלי.

³³ מ"ב שם

³⁴ מ"ב שם

³⁵ לפי הידוע מלאכת הפלומ"פ כעת אין שם כלי כלל למטה בפלומ"פ ומהני לזה ניצוק חבור. שעה"צ שם מה

³⁶ שבידיו גבוהות מן הארץ לא מהני דהוי כטובל בכיפין. שם

³⁷ בשו"ת מנח"י ח"ד סי' כ"א אות ו', וניצוק אין שייך במערכת המים שלנו

³⁸ שעה"צ שם

³⁹ חזו"א או"ח סימן כ"ג ס"ק י"א

⁴⁰ בין בפלומ"פ ובין בקנים החלולים

⁴¹ ועיקר הדין דפלומ"פ אינו אלא להמכשירין בכלי נקוב לעיל ועוד נראה דכאן פסול לכו"ע דהוי זוחלין והא מכשירין לעיל דין כ' גבי צנור משום דמיירי באשבורן.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ודוקא ליטול⁴² מן הברז דרך נטילה אבל לטבול בתוכן אם יש בהם מ' סאה ולא נשאבו ע"י כלי יש להכשיר.

ואם היו כלי תחלה ואח"כ חיברן לכותל נוטלין ממנו⁴³ דרך הברז שמסירה בכל שפיכה ושפיכה כדי שיהיה כח גברא⁴⁴, אבל אין מטבילין בו.

ד. כלי שניקב בכונס משקה אין נוטלין ממנו לידים

אין⁴⁵ נוטלין לידים אלא בכלי שלם, ואפילו כלי שניקב נקב קטן שהמשקין יוצאין בו אבל לא נכנסין מבחוץ לתוכו חשוב ככלי שלם ונוטלין ממנו דרך פיו,

ומיהו אם הנקב בשולי הכלי שאין הכלי מחזקת רביעית תחת הנקב יש להחמיר בזה⁴⁶ אם לא בשעת הדחק שאין לו כלי אחר, ויש שהקיל בזה⁴⁷ ולכתחלה נכון להדר שיהא הכלי שלם⁴⁸.

ואם ניקב בכונס משקה דהיינו שאם ישימו אותו על משקין יכנסו בתוכו דרך הנקב [ואם נותן לתוכו מים ויוצא טיף אחר טיף בידוע שהוא בכונס משקה⁴⁹] אין נוטלין ממנו לידים⁵⁰ דרך פי הכלי, אפילו מחזיק רביעית מן

⁴² בפמ"ג מצדד כן. מ"ב מח

⁴³ הטעם כיון שהיה עליהם שם כלי תחלה בתלוש חשיב נטילה בכלי

⁴⁴ מ"ב נ, דהיינו בכל קילוח ולא סגי במה שפתח הברזא כיון שלא עשה מעשה בנוף המים וא"צ להסיר הברזל דדי שמסבב ומכוין הנקב כ"כ הפמ"ג ודעת המחצית השקל שצריך להסיר הברזל ונוטל דרך שם

⁴⁵ שו"ע ונו"ב קנ"א

⁴⁶ מ"ב ה, דממנן אברהם משמע דהרשב"א סבירא לה כסמ"ג וסמ"ק בזה ומצריך על כל פנים שיהיה רביעית תחת הנקב, דלא כמו שכתב הבית יוסף בדעתו, וכן כתב הפרי מגדים בדעתו, ומאחר שסמ"ג וסמ"ק ורשב"א מחמירין בזה, וגם רבנו ירוחם משמע דסבירא לה כהסמ"ג לגמרי, לכן יש להחמיר בזה, אם לא בשעת הדחק דאז יש לסמוך על משמעות הרא"ש והטור וכפשטות מימרא דרבא דלא זכר רק כונס משקה. שעה"צ שם ו

⁴⁷ חזו"א או"ח סימן כ"א ס"ק ג' ד'

⁴⁸ מ"ב י

⁴⁹ מ"ב ז

⁵⁰ אם רוצה לסתום הנקב בטיט או בסמרטוטין אין מועיל בשום כלי ובזפת מועיל בכלי חרס דוקא ובשאר כלים צ"ע (ס"ק י"א ובה"ל ד"ה כיון) ובהזו"א כתב דזפת הוי סתימה בכלי חרס ובכלי עץ נובכלי נחושת דוקא העשוי לזין ודוקא בעשאן אומן להסתימה שמתקשה ומתקיימת אבל אם סתם הדיוט בזפת ואינו מתקיים לא מקרי סתימה (או"ח סי' כ"א סק"ה ו') ובכל דבר שהוא ממין אותו כלי כגון של מתכת במתכת או של עץ בעץ מהני (ס"ק י"א) וכתב בחזו"א ודוקא שמתוך המתכת ויחבר את המלאי בדרך האומנין אבל לא שתקע בנקב כלי מתכת וכן בשל עץ דוקא אם תיקן הנקב אבל לא שתקע הדיוט בנקב ואינו מתקיים (חזו"א שם) מלבד טיט שלא נצרף בכבשן דלא מהני בכלי חרס (ס"ק י"א ובה"ל ד"ה כיון) וחרס בחרס כתב בחזו"א דלא מהני

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

הנקב ולמטה בין בכלי חרס ובין בשאר כלים⁵¹ בין שהיה כלי המיוחד לאוכלין ובין למשקין⁵².

ודוקא כשרוצה⁵³ ליטול דרך פיו למעלה אבל אם נוטל דרך הנקב מותר אם מחזיק רביעית מהנקב⁵⁴ ולמטה, וי"א⁵⁵ דכלי חרס⁵⁶ המיוחד למשקין אם היה נקב ככונס משקה אין נוטלין ממנו אפילו דרך הנקב, שחשיב כולו שבר כלי, ואם אין לו כלי אחר יש לסמוך על המכשירין ליטול דרך הנקב⁵⁷, ובכלי חרס המיוחד לאוכלין מותר לכו"ע ליטול דרך הנקב עד שינקב כמוציא זית, אך במוציא זית הרי הוא כשבר כלי ופסול.

ובשאר כלים חוץ מכלי חרס אין חילוק בין מיוחד לאוכלין או למשקין ולעולם אם לא ניקב כמוציא זית נוטלין דרך הנקב.

ובכל נטילה דרך הנקב צריך שיהיה הנקב עכ"פ גדול קצת שקילוח המים יהיה נשפך ממנו בלי הפסק דאל"ה אסור לכתחלה ליטול ממנו⁵⁸.

וי"א⁵⁹ שבשאר כלים כגון של עץ עד שינקב כמוציא רימון כשר בין שהיה מיוחד לאוכלין בין למשקין ודינו כמו גבי כלי חרס המיוחד לאוכלין ששיעורו כמוציא זית כנ"ל אולם אם היה כלי עץ מיוחד למשקין וגם עתה עומד רק למשקין דפסול בנקב ככונס משקה⁶⁰.

שאינו מתקיים ועוד כתב דסותמין בבעץ ונפרית סיד ונפסית אבל שאר הממרחין השנויין לענין להציל בצמיד פתיל לא הוי סתימה לחיבור כלי וכל הסתימות האלו דוקא בשעשאן אומן שמתקיימין (חזו"א שם סק"ה ו').

⁵¹ ולא דוקא בכלי חרס המיוחד למשקין דגם לענין טומאה סברי כמה פוסקים דבטל מטומאתו ע"י נקב ככונס משקה דאינו ראוי לתשמישו אלא אפילו בשאר כלים דלכו"ע לא נטהרו מטומאתן ע"י נקב זה. בה"ל שם בטל מ"ב ט

⁵² שו"ע ונו"כ שם ב

⁵³ בה"ל ז ד"ה בטל

⁵⁴ סמ"ג וסמ"ק, ולפי מה שכתב המגן אברהם במסקנתו גם הרמב"ם והרשב"א סבירא להו כן, וכן משמע קצת מהגר"א סעיף קמ"ז. שעה"צ ז

⁵⁵ ובחזו"א כתב דבכלי חרס המיוחד למשקין אם ניקב ככונס משקה או יותר ונשאר שיעור גיסטרא מן הנקב ולמטה נוטלין מן הנקב אם מחזיק רביעית עד הנקב ובכלי חרס המיוחד לאוכלין אם מיוחד לזיתים וניקב עד מוציא זית ונשתייר רביעית מן הנקב ולמטה נוטלין דרך הנקב ואפילו לא נשתייר שיעור גיסטרא למטה [ואו שיש בשוליו נקב קמ"ן כמוציא משקה דבטל מדין גיסטרא]

⁵⁶ מ"ב י

⁵⁷ מ"ב י ושעה"צ שם.

⁵⁸ חזו"א או"ח סימן כ"א סק"ג

⁵⁹ כך מצדד בחזו"א (כלים סי' י"ח סק"ג)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יש שצידדו⁶¹ דאם לא מלאוהו מים אלא עד הנקב נוטל אפילו דרך פיו דאל"כ אף כשנוטל דרך הנקב העגול כיון שנוטל מעט יותר מהנקודה הנמוכה הוי כנוטל משבר כלי ומסיק בצ"ע ואם נותן ידיו תוך הכלי עד הנקב ומערה מהמים על ידיו ודאי מהני.

י"א⁶² דכ"ז בניקב אבל נסדק אף אם מחזיק רביעית למטה מהסדק ואפילו אינו רק כמוציא משקה פסול, משום דבנסדק עתידה להסדק כולה, ודעת הט"ז דנסדק דינו כניקב ואין לפסול אלא א"כ יוצא דרך הסדק טיף אחר טיף דאז הוי ככונס משקה ואם אין לו כלי אחר יכול לסמוך על דעת הט"ז⁶³.

ואפילו לדעה ראשונה נראה דבכלי נחושת או שאר כלים וכיוצא בו דחזקים הם וע"י שנסדק קצת לא יסדק כולה לא גרע נסדק מניקב⁶⁴.

ואפשר⁶⁵ דה"ה בכלי חרס אבל בכלי זכוכית אפילו אם הסדק דק מאד שאינו אפילו כמוציא משקה אם אין הכלי יכול לקבל החמין כצונן נראה שאין ליטול בו ואם יכול לקבל חמין דינו כשאר כלים⁶⁶.

ה. כלי שאין בו רביעית אין נוטלין ממנו לידים

צריך שיחזיק הכלי⁶⁷ רביעית הלוג⁶⁸ ששיעורה כביצה ומחצה שאם לא כן פסולה לנטילה, שאין עליו שם כלי לענין נטילה.

ו. כלי שאין מחזיק רביעית אין נוטלין ממנו לידים הא מחזיק ... מי רביעית נוטלין לידים לאחד ואפילו לשנים

כבר התבאר במסכת נזיר דף לח. ובגיטין טו: ששיעור⁶⁹ המים שנוטלין מהם לידים הוא לא פחות מרביעית הלוג⁷⁰. ושופכה בשני פעמים על ידיו, שבפעם

⁶¹ חזו"א או"ח שם ח

⁶² מ"ב יא

⁶³ מ"ב שם מהחיי"א

⁶⁴ שם

⁶⁵ שם

⁶⁶ ובחזו"א פסק שאם מקבלת כבתחלה וכ"ש אם מטלטלת כבתחלה כשר בכל הכלים ואם אין מטלטלין במלואו לא נאמר שעורו אבל כל שהכלי משמש כבתחלה ודאי הוא כלי עדיין (כלים סי' כ"ב סק"ו).

⁶⁷ שו"ע ונו"כ שם א

⁶⁸ ואפילו יש בה מים הבאים משרי מרהר שא"צ רביעית כדלקמן סי' ק"ס. בה"ל שם ד"ה וצריך

⁶⁹ שו"ע ונו"כ או"ח קס יג

⁷⁰ והוא שיעור מרהר מן התורה למבילת כלים. שו"ע הרב שם יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ראשון מטהר הידים, ובשניה מטהר המים שעליהם⁷¹. ואפילו אינו רוצה ליטול רק יד אחת, כגון דהיה ידו אחת טהורה מכבר, ג"כ אין לפחות משיעור רביעית⁷².

אם שפך הרביעית כולה בב"א על שתי ידי⁷³ ג"כ נטהרו ידיו אף שלא שפך אלא פעם אחת וכל זה במקום שאין מים מצוים, אבל במקום שמים מצוים טוב שיטול בשפע.

ולא הצריכו אלא שיהא רביעית בכלי שנוטל ממנו, אבל א"צ לשפוך כל הרביעית על ידיו אלא אם כן רוצה לטהרן בשטיפה אחת, אבל אם רוצה לשפוך עליהם מים ראשונים ושניים א"צ אלא כדי שיספקו בכל פעם למשוח בכל הפרק הצריך נטילת ידים⁷⁴.

ומים הנשארים בכלי שנטל ממנו יכול ליטול מהם איש אחר אם מספיקים לו, אף על פי שאין בהם רביעית הואיל והם באים משיוורי טהרה שהיה בהם רביעית כשנטל הראשון.

והוא שבאים שניהם ליטול ידיהם כאחד, אף על פי שנוטלין זה אחר זה מועיל שיוורי טהרה של ראשון לטהר יד השני בפחות מרביעית. ודוקא כשיגיעו המים על ידיו סביב כל שיעור הנטילה שבידיו⁷⁵. לפיכך צריך הראשון לשפוך על ידיו שתי פעמים, ולצמצם בנטילתו כדי שישאר גם לשני שיעור כדי שיוכל ליטול את ידיו⁷⁶.

ויש אומרים שאין שיוורי טהרה של הראשון מועילין בנוטלין זה אחר זה, אלא אם כן המים יורדים בקלוח אחד מן הראשון לשני, ושופך כל הרביעית בבת אחת על ידי הראשון, כגון שפשט הראשון ידיו ליטול ואחר יוצק על ידיו כל הרביעית⁷⁷, ואחר כך פשט השני ידיו למטה מידי הראשון וקילוח יורד על ידיו של ראשון ומהן לידי של

⁷¹ מ"ב שם סו

⁷² ונראה משום שבכלי צריך רביעית לעולם דבפחות אין שיעור טהרה אבל על יד אחת אין צריך לשפוך אותה כולה. מ"ב שם סו

⁷³ כגון על ידי אחר ששפך עליהן.

⁷⁴ שאם הכלי מחזיק רביעית ויש בו רביעית מים, שוב אין חייב מדינא לערות כל המים על ידיו, אלא כל שנתכסו ידיו במים מועיל אפילו בפחות מרביעית, אם כי לכתחילה יש לנהוג לערות על כל יד רביעית בשפיכה אחת, ואף ב' פעמים על כל יד

⁷⁵ מ"ב שם סט

⁷⁶ מ"ב שם עד

⁷⁷ מ"ב שם עד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שני ידי שתיקן טהורות, אף על פי שנפחת שיעור הרביעית בכלי כשמגיעים המים לידי של שני טהורות מפני שהם באים משיורי טהרה⁷⁸.

והוא שפשט השני ידיו סמוך לידי הראשון שאז הן נחשבות כיד אחת אבל אם היו מרוחקות מידי הראשון לא עלתה לו נטילה לפי שהוא נוטל במי רחיצת חבירו⁷⁹.

ואפי' ידיהן סמוכות לא התירו אלא כשנתכוונו מתחלה⁸⁰ ליטול כאחת ע"י קילוח היורד מראשון לשני, שאז חשובות ידיהן כיד אחת בנטילה זו, אף על פי שלא פשט השני ידיו עד אחר שהתחיל כבר הראשון ליטול ידיו, אבל אם מתחלה נתכוין הראשון ליטול לעצמו ואחר כך כשהתחיל כבר ליטול פשט השני ידיו למטה ממנו אינן חשובות כיד אחת⁸¹.

ולפיכך אם אין היוצק על ידיהם שופך רביעית בבת אחת, נטמאו ידי השני ממים הטמאים שיורדים מידי הראשון וצריך לנגבן ולחזור וליטלן, ואף אם שופך רביעית בבת אחת צריך לחזור וליטלן אלא שא"צ לנגבן תחלה.

וכן אם יניח השני ידיו תחת ידי הראשון בסמוך להם באופן שיהיה נגיעה קלה⁸² בין ידיו לידי הראשון, ויצוק הראשון מים על ידיו שני שפיכות על כל יד, והמים מקלחין ויורדין גם לידי השני שתחת ידיו, עלה נטילה לשני אף אם כשהגיעו המים לידיו כבר לא היה בהם רביעית, ובלבד שיגיעו המים לכל שטח ידו ולכל הפחות עד סוף קשרי אצבעותיו.

והעיקר כסברא האחרונה, ומכל מקום בשעת הדחק יש לסמוך על סברא הראשונה להקל בדברי סופרים⁸³.

אבל יותר משנים אינן יכולים ליטול מרביעית, ואפילו מרביעית ומחצה עד שיהיה חצי לוג⁸⁴.

⁷⁸ שעי"ז חשבין כאלו נטל גם השני מרביעית שלמה ומפני שבאים המים משיורי טהרה הקילו זה לחשוב כנוטל מרביעית ע"י חיבור הניצוק. מ"ב שם עא

⁷⁹ שהם פסולים אפילו הם מי רביעית משום שנעשה בהם מלאכה

⁸⁰ וזה גם לדעה ראשונה כשבאו ליטול בבת אחת אלא דהשני המתין עד שיטול הראשון אבל כשבא השני אחר זמן לא מהני לפחות משיעור רביעית עי"ז. מ"ב עג שם.

⁸¹ מ"ב שם סח

⁸² כ"מ מהחזו"א סי' כ"ד סק"ל

⁸³ מ"ב שם עד

⁸⁴ שאף שלא הקפידו חכמים על שיעור המים שיגיעו לידי רק שיהיה רביעית בכלי, מכל מקום חשו חכמים אם יטלו רבים ממים מועטים שמא לא ידקדקו יפה ליטול כל הפרק, שכל אחד יצמצם המים כדי שישאר לחבירו אך אם היה רביעית ומחצה ונטל הראשון חצי רביעית ונשאר בכלי רביעית יכולים שנים ליטול מרביעית זו על דרך שנתבאר כמו אלו היתה רביעית לבדה מתחילה בכלי. מ"ב עו שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ומחצי לוג יכולים ליטול אפי' ד' על דרך שנתבאר ולא ה' שמא יצמצמו המים ומלוג יכולים ליטול כמה בני אדם כל זמן שמספיקין המים לשפוך כל אחד ואחד על ידיו, ב' פעמים כמו.

והוא הדין שיכולים ד' וה' להניח ידיהם זה בצד זה או זה על גבי זה וליטול כאחד, שכולן חשובות כיד אחת ואין מטמאות זו את זו, ובלבד שירפו ידיהם בענין שיגיעו המים לכל יד ויד בלי שום חציצת יד אחרת.

ז. קפדיתו אמנא א"ל אין אחזותא א"ל אין אשיעורא אמר ליה אין

אין נוטלין⁸⁵ לידים אלא בכלי, ואסמכינהו רבנן על מי חטאת או על קידוש ידים ורגלים במקדש דבעי כלי.

וכל הכלים כשרים בין של עץ או עצם או זכוכית או חרס ואפילו כלי אדמה שנעשה מטיט שלא נצטרף בכבשן רק בחמה וכדומה וכלי גללים שעשוין מרפש בקר ועפר וכלי אבנים⁸⁶ וכן כלי עור שמיוחדין לקבל משקה ובלבד שיחזיק הכלי רביעית הלוג ששיעורה כביצה ומחצה שאם לא כן פסולה לנטילה.

ומים שנשתנו מראיהן⁸⁷ בין שנשתנו כשהיו עומדין בקרקע ובין אח"כ כששאבן בכלי⁸⁸, אם נשתנו מחמת מקומן או מחמת הכלי או מחמת איזה דבר שנפל לתוכן, כגון⁸⁹ דיו ושאר מיני סממנים וצבעים, אף שלא נימוח גוף הצבע בתוכן אלא שע"י שרייתן נשתנה המראה וכן אם נשתנה ע"י עשן ושום דבר פסולין לנט"י וילפינן זה ממים של כיוור שהיה לקידוש ידים במקדש דפסולין בשינוי מראה⁹⁰.

⁸⁵ שו"ע ונו"כ שם ומ"ב א – ו

⁸⁶ אף דכל אלו אינם חשובים כלי כלל לענין קבלת טומאה אפילו מדברי סופרים עכ"פ כלים הם וכשרים לענין

נט"יין מ"ב ג

⁸⁷ שו"ע ונו"כ שם קס א

⁸⁸ מ"ב ד

⁸⁹ מ"ב ג

⁹⁰ מ"ב א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל מה שנשתנה ע"י עפר וטיט שנתערב בו כשר דרך גידול המים הוא כן וגם בסוף כשישהו אותן דרכן לחזור לצלילותם⁹¹.

ואפילו נפל לתוכן שומשמין וכל דבר דק ונשתנו מראהן לא מקרי שינוי מראה שאפשר להחזיר את המים לצלילותם, ואינו שינוי מראה אלא בדבר שמזדווג עם המים יפה.

ואם נשתנו מחמת עצמן כגון שעמד בכלי זמן רב עד שנעשה ירוק ע"י האויר החם כשרים⁹², ואם עמד במקום מעופש עד שע"ז נתקלקלו המים ונשתנו מראיתן אפשר דהוי בכלל נשתנו מחמת מקומן⁹³ ויש שפוסלין⁹⁴ בנשתנו מחמת עצמן דכל מחמת עצמן היינו נמי מחמת האויר והוי במחמת מקומן.

מים שנפסלו ע"י שינוי מראה וחזרו לברייתן כשרים⁹⁵. ובחזו"א ויש שפקפק בזה⁹⁶.

הא דמים⁹⁷ נפסלים בשינוי מראה דוקא כשנוטל בכלי על ידיו אבל בטובל ידיו במ' סאה אין פוסל שינוי מראה אלא א"כ נפל לתוכו משקה כגון יין אדום וכיוצא בו שאר מי פירות או שנפל לתוכן גוף הצבע ונימוח בתוכו, וי"א שרק⁹⁸ יין ומי פירות פוסל אבל צבע שנימוח במקוה בטל וכשר. ובמעין אין פוסל כלל שינוי מראה⁹⁹.

מי רגלים¹⁰⁰ אף על פי שלא נשתנו מראהן ממים וגם ראויין לשתיית בהמה פסולין לנט"י ואם נפלו במים אם לא שינו המראה ולא נפסלו משתיית בהמה בטילין במעוטן ואם יש רביעית מים זולתן והמים רובא נוטלין מהם ואין מטמאין את הידים שכבר בטלו.

ח. מגופת חבית שתקנה נוטלין ממנה לידיים

⁹¹ מ"ב ז

⁹² המחבר העתיק מלשון הטור לפסול אבל ברמב"ם לא נזכר לפסול אלא בנשתנה מחמת דבר אחר וכן הוכיחו האחרונים והסכימו לדינא דמותר בנשתנו מחמת עצמן. מ"ב ב

⁹³ שעה"צ א

⁹⁴ חזו"א כ"ב סק"ז

⁹⁵ מ"ב שם ה

⁹⁶ חזו"א שם ס"ק י"ב י"ג י"ד

⁹⁷ מ"ב שם ד

⁹⁸ חזו"א שם ס"ק ט

⁹⁹ מ"ב ס"ק ד

¹⁰⁰ חזו"א או"ח סימן כ"ג ס"ק י"ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כלי שמחזיק¹⁰¹ רביעית או יותר מרביעית כשסומכין אותו¹⁰² ואם לא יסמכוהו ישפכו המים ולא ישאר בו רביעית אינו כלי, אבל כשמחזיק רביעית כשרה¹⁰³.

מגופה של חבית שהיא חדה למטה במקום שהיא יושבת בפי החבית ולמעלה על גבה יש בה חלל לקבל¹⁰⁴ ואינה מקבלת רביעית שלא מסומכת וכן כל כסוי כלים אין נוטלים ממנה, דאף שנעשית מתחלתה חדה לא מהני כיון שלא נעשית מתחלה לקבל רק עיקרה לכיסוי הוא.

ואם¹⁰⁵ הרחיבה מלמטה עד שמקבלת רביעית כשהיא יושבת שלא מסומכת או שהיו רחבים מתחלה ומקבלין רביעית כשרים ויש מחמירין¹⁰⁶ אלא א"כ יחדה בהדיא לקבלה.

ט. חמת וכפישה שתקנז נוטלין מהם לידים שק וקופה אף על פי שמקבלים אין נוטלין מהם לידים

¹⁰¹ ש"ע ונו"ב קנ"ג וז"ב יג

¹⁰² היינו כשלא היתה תחלת תיקונו כך דאם היתה תחלת תיקונו כך הלא חשיב כלי וכדלקמן. מ"ב יד
¹⁰³ וה"ה בשבר כלי כגון חבית שנחלקה לארכה שמקבלת על דופנה רביעית שלא במסומך כשרה וי"א שאין להקל בזה אלא א"כ יחדה לתשמיש (ס"ג וס"ק י"ב י"ג י"ד) ואם עושין מעין מלאכתן ראשונה אפשר דא"צ יחוד לבו"ע (חזו"א כלים סימן כ"ב סק"ב) ודעת המג"א והגר"א שאין להקל בזה בכל גווני הואיל והוא שבר כלי וכ"ז דוקא בדפנות הכלים אבל כלי שנפחתה מלמעלה ויכולה לעמוד על שוליה שלא במסומך ולקבל רביעית יש להקל ליטול בה אם אין לו כלי אחר אך שיוהר ליטול במקום שנפחת דבשפה אחרת שהכלי גבוה כמה אחרונים מחמירים ואם בכלי זה ניקב אח"כ נקב קטן אפילו רק כמוציא משקה בלבד יש להחמיר שלא ליטול בו שוב כלל וכלי שיש בה רק פנימה כשר לנטילה אך ידקדק ליטול מצד הפנים ולא מצד השני (ס"ק י"ב ושה"צ)

¹⁰⁴ מ"ב טז יז

¹⁰⁵ מ"ב טו

¹⁰⁶ ב"ח, ואף שהמגן אברהם הביא עוד דעה אחת דאפילו יחוד לא מהני, לעניות דעתי אין להחמיר כל כך, דהרבה ראשונים לא סבירא להו כן, ואף יחוד לקבלה הוא רק חומרת הב"ח, ואף מהר"ש גופא אין ראייה כל כך כידוע להמע"ן, ורק ברשב"א בתורת הבית הארוך מחמיר בכסוי כלים, אך בקצר וכן בחידושי סתם להקל. שעה"צ כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

חמת וכפישה¹⁰⁷ שהן מיני נודות של עור אין נוטלים מהם כיון דכשאיין בהם מים אין בהם חלל אלא מונח זה על זה לא חשוב בית קיבול¹⁰⁸ ואם עשה להן בית מושב נוטלין.

שק וקופה¹⁰⁹ אפילו התקינן לשבת בלא סמיכה, וזפתן בזפת עד שהם מקבלים משקין אין נוטלין מהם לידיים לפי שאין עשויין כלל מתחלה לקבל משקין¹¹⁰ ולא דמי למגופה דמשתמשין בה לפעמים לקבלת משקין.

וכן כובעים¹¹¹ של לבדים שקורין קאפעלושין – מגבעות וכן יארמעלקעס – כיפות אפילו הן של עור אין נוטלין מהם אפילו הם קשין כ"כ שמקבלים מים ואין זבין מהם מ"מ אינן עשויין לקבל מים. ובשעת הדחק גדול כגון שהוא בדרך ואין לו כלי אחר מזה יטול בהם ידיו בלא ברכה כיון שלפעמים שותין בהם עוברי דרכים וגם יכרוך ידיו במפה אבל שלא בשעת דחק גדול יש להחמיר ובפרט בזמנינו שגם עוברי דרכים אין שותים מהם.

כלי¹¹² שנעשה מתחלה להשתמש בה ע"י סמיכה ואין משתמשין בה אלא ע"י סמיכה חשוב כלי, ובלבד שיהא עשוי לקבלה¹¹³.

לפיכך טיטרוס¹¹⁴ שהוא כלי שהוא מלא נקבים מתחתיו ופיו צר למעלה וכשמניח אדם אצבעו עליו אין המים יוצאים וכשמסירו המים יוצאין מותר ליטול ממנו ע"י שמסיר האצבע והמים יוצאין מלמטה אף על פי שאינו מחזיק כלום כיון שעשוי לקבלה בענין זה וזה עיקר תשמישו¹¹⁵. אבל אין ליטול ממנו דרך פיו ואין חילוק בין שהוא של עץ ובין של חרס¹¹⁶.

¹⁰⁷ שו"ע ונו"כ שם ד

¹⁰⁸ מ"ב שם יח בשם הט"ז

¹⁰⁹ שו"ע ונו"כ שם ומ"ב יט

¹¹⁰ ובחזו"א או"ח סימן כ"ב ס"ק ד כתב נראה דכלי שעשוי לקבלה כל דהוא אף שאינו עשוי לקבל משקין נוטלין ממנו ודוקא בשק וקופה לא מהני משום שאין ראוי לקבל משקין ואין דרך לזפתו למשקין ועתיד לפנותו הלכך אין הזפת חיבור לו וחשוב נקוב ואף על גב דיהדו למשקין בטלה דעתו ואפילו תפר השק מתחלה לכך

¹¹¹ שו"ע ונו"כ שם ומ"ב כ כא

¹¹² שו"ע ונו"כ שם ה

¹¹³ וכתב בחזו"א נראה דוקא בכלי שהשתמשות בו הוא כך והכל עושין כן אבל כלי מקולקל מתחלה שאינו יושב ועשאו לאונסו או שעשהו שומה אינו כלי אף שתחלת יצירתו כך (או"ח סימן כ"ב סק"ג).

¹¹⁴ שו"ע שם ומ"ב כד

¹¹⁵ ובמשפך של רובלין [דהיינו שדרכו כשמודד בו ללוקח מניח אצבעו תחתיו וממלאהו ואח"כ מסיר אצבעו ונכנס לכלי של הקונה] צ"ע אם נוטלין ידיים ממנו כיון שצריך לסתמו מלמטה (או"ח סימן כ"ב סק"ז).

¹¹⁶ חזו"א או"ח סימן כ"א ס"ק ז' ט'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אין ליטול ידי¹¹⁷ מכד שיש לו משפך דרך המשפך ודוקא כשהוא גבוה משפה של הכלי אבל אם שוה לשפת הכלי מותר ליטול גם מהמשפך ואם המשפך נמוך משפת הכלי יטול רק דרכו ולא מהשפה של הכלי ויש מקילין בזה

אם המשפך הוא כשפופרת שקורין אף שהוא בולט למעלה משפת הכלי משמע ממג"א דמותר ליטול אף דרך הדד ויש אוסרין דרכו ויש שכתב¹¹⁸ שאין חילוק אם ה כשפופרת או כחצי שפופרת ולעולם אם גבוה מפי הכלי אין נוטלין מהמשפך ואם נמוך אין נוטלין רק דרך המשפך ואם הם שוין נוטל מאיזה שירצה וכן אם היה נקב שבדופן העשוי לנוי אין נוטלין רק דרך הנקב.

כלי שיש לו ברז¹¹⁹ וכדומה בתחתיתו מותר ליטול ממנה אף שהברז בשולים הואיל ומתחלה נעשה כך שע"י הברז מחזיק המים שלא ישפכו, ולדעת המג"א צריך ליטול רביעית בב"א על היד ויכול ליטול בין דרך הברז בין דרך פיו. אולם בשעה שהברז פתוח ואפילו הברז תקוע אין ליטול דרך פיו¹²⁰. ואם הברז מטפטף טיף אחר טיף פסול כלי זה לנטילה עד שיתקננו וכדין כלי מנוקב לעיל¹²¹.

וכן אם נעשה נקב בכלי המבטלו משם כלי ותיקן שם ברזא להשתמש דרך שם חשוב כנעשה מתחלה לכך כיון שעתה ייחד הברז לזה.

י. אוכל פחות מכביצה ... ואוכלו חוץ לסוכה ואין מברך אחריו ... הא כביצה בעי סוכה ובעי ברכה

כבר התבאר במסכת סוכה כו. שמותר לאכול אכילת עראי¹²² חוץ לסוכה וכמה היא אכילת עראי כביצה¹²³, שהוא כשיעור 45 סמ"ק¹²⁴ שכן דרך

¹¹⁷ מ"ב כד

¹¹⁸ חזו"א שם

¹¹⁹ מ"ב כה – כח

¹²⁰ חזו"א או"ח סימן כ"א ס"ק מ' וסימן כ"ג ס"ק ד'

¹²¹ מ"ב כח

¹²² שו"ע ונו"כ תרל"ט ב

¹²³ ועיין בשע"ת ס"ק דשיטת שבלי הלקט ותניא רבתי בשם רבי אביגדור שביו"ט או בשבת שבתוך החג יש להחמיר שלא לאכול מכזית ויותר חוץ לסוכה אם הוא עדיין לפני סעודת החג או סעודת השבת הקבועה אף וכן בצל"ח סוכה מ"ט ע"ב על תוס' ד"ה איבעי, הגרע"א בהגהותיו על גליון השו"ע, בכור"י סק"ב, וכן כתב בלוח א"י להגרימ"ט ז"ל "ובשבת ויו"ט קודם שיצא י"ח סעודה אסור מדינא לאכול אף אכילת ארעי חוץ לסוכה".

¹²⁴ מדות ושיעורי תורה פי"ז סעי' ח' בשם ס' שיעורים של תורה בשיעורי המצוות אות כ"ז דאף כי לענין לברך לישב בסוכה יש לחשב שיעור כביצה 100 סמ"ק, מ"מ לענין לאכול חוץ לסוכה יש להחמיר לחשוש לשיטות שלא נתקמנו הביצים, ולשיטת הר"ח נאה ז"ל מברכים לישב בסוכה על אכילת 54 גרם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

האדם לטעום פעם אחת מלא פיו חוץ לביתו, ומלא פיו הוא כביצה שאין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצה. אך יותר משיעור זה, אסור לאכול חוץ לסוכה, אם אוכל בתוך כדי שיעור אכילת פרס תשע דקות לכתחילה¹²⁵.

במה דברים אמורים בפת העשויה מחמשת המינים, או בתבשיל העשוי מחמשת המינים, כמו כל מיני מזונות, עוגות, ודייסות אשר מברכין עליהם בורא מיני מזונות. אבל שאר מיני מאכלים, ואין צריך לומר מיני פירות אפילו אוכל מהם הרבה ואפילו קובע עליהן סעודתו מותר לאכלן חוץ לסוכה, לפי שקביעת מינים אלו אינה חשובה אלא כאכילת עראי של פת.

מותר לשתות כל המשקין חוץ לסוכה אפילו יין ואפילו שותה יותר מרביעית.

וכל המחמיר על עצמו שלא לשתות חוץ לסוכה אפילו מים הרי זה משובח. במה דברים אמורים כששותה דרך עראי, אבל אם קובע את עצמו לשתות יין, או שאר משקין שדרך לקבוע עליהן. כגון משקאות אלכוהוליים שרגילין לקבוע עליהן לשתות בלא סעודה, צריך לכנוס לתוך הסוכה. אך לא יברך.

וכן הרגיל לקבוע עצמו על מאכלים מסויימים¹²⁶ אפילו אם אינם מיני מזונות, חייב בסוכה אך לא יברך עליהם.

ובתוך הסעודה אף מים אין כדאי לשתות חוץ לסוכה¹²⁷. וכן יהיה הדין בכל האוכל אכילת קבע בסוכה שיהיה אסור לו תוך כדי סעודתו לצאת חוץ לסוכה ולאכול אפילו אכילת ארעי פחות מכזית, כיון שכל אכילה ושתיה תוך כדי הסעודה נחשבת לאכילת קבע.

בהבדלה שבמוצאי יום טוב ומוצאי שבת חוה"מ, יש שנהגו שלא לברך. אך יש מנהגים¹²⁸ שמברכים 'לישב בסוכה' בגמר ההבדלה לפני שתיית היין, כי מצוות

¹²⁵ בכור"י סק"ג, וע"ע בהג' חכמת שלמה על גליון השו"ע כאן, ובפסקים והערות מהגרש"ז אויערבך זצ"ל המובא בסו"ס הסוכה השלם אות כ"ז מעיר דשיעור אכילת פרס נאמר על כזית ולפי"ז אם רוצה לאכול יותר משיעור כביצה חוץ לסוכה צריך להמשיך זמן אכילתו פעמיים שיעור כדי אכילת פרס.

¹²⁶ תשובות והנהגות ח"א סי' שע"א

¹²⁷ שע"צ שם כט ועיין מקראי קודש סוכות ח"א סי' ל"א ושכן הוא עפ"י שו"ת שואל ומשיב מהדו"ד ח"ג סי' י"א ושו"ת בנין שלמה סי' מ"א

¹²⁸ לוח א"י להגרימ"ט זצ"ל כותב בפשיטות שכך נוהגים, ובשו"ת רבבות אפרים ח"א סי' תכ"ח שכן נהג החזו"א זצ"ל ובס' אוצר מנהגי חב"ד שכן הורו הרי"צ והרמ"מ מליובאוויטש זצ"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ההבדלה מחשיבה את שתיית היין לקביעות, ויש נוהגים לאכול מיד בגמר ההבדלה פת או מיני מזונות ולברך 'לישב בסוכה' אחר ברכת האכילה על הפת או המזונות¹²⁹.

אם אינו קובע סעודתו על מזונות רק שאכל יותר מכביצה, מנהג העולם לברך ומכיון שיש בזה דעות אם לברך כדי לינצל מברכה לבטלה יראה לישאר לשבת זמן מה בסוכה לאחר אכילת מזונות, ויכוין בשעת ברכתו 'לישב בסוכה' על האכילה ועל הישיבה שאחר זה¹³⁰.

אולם בשבת ויו"ט בבוקר כשמקדש ואוכל מזונות יכול לברך שמחשבתו משוי ליה קבע.

יא. דשמואל אשכחיה לרב דקאניל במפה ... אמר ליה דעתי קצרה עלי

מי שמים¹³¹ מצויים לו אסור לו לאכול פת או דבר שטיבולו במשקה ע"י מפה, שמא יבא לגעת¹³², ואותן¹³³ הנוטלין ידיהם בלחות העשבים אוכלין בלי נט"י וגם מברכין לבטלה שאין זה נטילה כלל.

וכבר התבאר במסכת פסחים דף מו. שמי שאין מים¹³⁴ מצויים לו והוא רעב הרבה וחלש אם משער שעד מיל ימצא מים חייב לילך ליטול ידיו, ומיל עצמו ביותר ממיל. ואינו מחוייב לנסוע בתחבורה צבורית¹³⁵ אם עליו להוציא הוצאות כדי להגיע למקום מים, אך אם אין הנסיעה עולה לו כגון שיש לו "חפשי חדשי" וכדומה, מחוייב לחזור עד ל18 דקות הגעה.

ואם מסופק שלא ימצא מים עד מיל יכול לכוון ידיו במפה או בשום דבר ואוכל.

¹²⁹ אורחות רבנו ח"ב עמ' רכ"ח שכן נהג הגר"י קניבסקי זצ"ל, שמירת שבת כהלכתה פנ"ח הערה ק"ג בשם הגר"ש אויערבך זצ"ל ושכן נהג. וכ"ה בלוח א"י שכן נוהגים אחרים.

¹³⁰ מ"ב ס"ק מז

¹³¹ שו"ע ונו"כ קסג א

¹³² מ"ב ב

¹³³ מ"ב שם א מהמרש"ל

¹³⁴ מ"ב ג

¹³⁵ שו"ת אבני ישפה ח"ב סי' י"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וצריך לכרוך שתי ידיו כל שיעור הנטילה, ואם אין לו במה לכרוך שתי ידיו יכול לסמוך על המקילין לכרוך ידו אחת שאוכל בה אבל בלא"ה אין להקל בזה¹³⁶.

ואם אין לו כלל במה לכרוך ובודאי לא ימצא מים יאכל ע"י כף או שום דבר ואם גם זה אין לו מותר לאכול אף בלא מפה וכ"ז ביושב בביתו, אבל ההולך בדרך חייב לילך לפניו עד ד' מילין [ועד בכלל] ולאחריו מיל.

ואם נוסע¹³⁷ ישער אם סוטה מנתיב נסיעתו¹³⁸ עד 72 דקות לא ימצא מים יכול לאכול במפה, אבל אם משער שימצא תיכף אחר 72 דקות חייב להמתין ואין להקל בכ"ז אלא כשרעב הרבה וחלש מפני טורח הדרך וכיוצא בזה כנ"ל.

הנוסע בתחבורה ציבורית, אין חייב לרדת ממנה כדי לחפש אחר מים, ואפילו לא יפסיד 72 דקות מזמנו, מ"מ הרי יפסיד דמי הנסיעה, וכמו"כ אם מתבייש ומתבזה בכך אין חייב לשאול משאר אנשים הנוסעים עמו אם יש להם מים.

דף קז:

יב. לא יתן אדם פרוסה לתוך פיו של שמש אא"כ יודע בו שנטל ידיו

כל דבר¹³⁹ שמביאין לפני האדם שיש לו ריח או טעם חמוץ והאדם תאב לו צריך ליתן ממנו לשמש מיד ואפילו אין מזונותיו עליו אפילו אינו משמש בסעודה רק מבשל ובדבר מועט סגי¹⁴⁰.

אולם אסור ליתן לשמש פת אלא א"כ יודע בו שנטל ידיו שמא מתוך טרדתו ישבח אבל לאדם אחר מותר ליתן אלא א"כ רואהו שרוצה לאכול בלי נטילה ויש מחמירין בזה¹⁴¹.

¹³⁶ והוא מחלוקת המחבר והרמ"א ואפשר לסמוך על דעת הרמ"א כשאין לו

¹³⁷ מ"ב שם

¹³⁸ מ"ב צ"ס"ק ג

¹³⁹ שו"ע ונו"כ קסט א

¹⁴⁰ מ"ב ג

¹⁴¹ מ"ב שם ט

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכן להמחמירין¹⁴² לא יתן לאכול אלא למי שיודע בו שיברך או שמוחזק לכשר¹⁴³ אבל לדעה ראשונה אין אסור אלא א"כ יודע בו שלא יברך ואם נותן לעני בתורת צדקה יש להקל בדעה ראשונה.

אם יודע בו שלא יברך אסור ליתן אף בתורת צדקה אא"כ הוא אנוס שאינו יכול לברך לא נפקע ממנו חיוב צדקה עי"ז.

יג. והשמש מברך על כל כוס וכוס ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה ... מברך על כל פרוסה ופרוסה ... הא דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב

השמש¹⁴⁴ שנותנין לו פרוסות פת אם יש שם אדם חשוב בסעודה א"צ לברך אלא ברכה אחת על הכל, שבודאי האדם חשוב יזהיר שיתנו לו כל צרכו מפת וכן דבר שיש בו ריח או טעם חימוץ שודאי האדם חשוב יזהיר שיתנו לו.

אבל דברים אחרים שאין בו ריחא או טעם חימוץ י"א¹⁴⁵ צריך לברך על כל מה שיתנו לו ויש שפקפקו בזה¹⁴⁶.

ואם נותנין לו הרבה כוסות צריך לברך על כל כוס אלא א"כ היה דעתו בפירוש בשעת ברכה ראשונה¹⁴⁷ לפטור הכל שהרי א"צ ליתן לו אלא למעום ולא יותר ואפילו מדת חסידות אין בזה והוי כנמלך שאינו יודע אם יתנו לו עוד¹⁴⁸. אבל בפת מסתמא יתנו לו כל צרכו אם יש שם אדם חשוב.

¹⁴² שו"ע ונו"כ שם ב ומ"ב י - יא

¹⁴³ בה"ל שם

¹⁴⁴ שו"ע ונו"כ שם ג ומ"ב יג

¹⁴⁵ ט"ז

¹⁴⁶ מגן גבורים ועיין שעה"צ יד

¹⁴⁷ מ"ב יב

¹⁴⁸ מ"ב יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יד. לא יתן אדם פרוסה לשמש בין שהכוס בידו בין שהכוס בידו של בעל הבית שמא יארע דבר קלקלה בסעודה

לא יתן¹⁴⁹ אחד מן המסובין לשמש בזמן שהשמש או הנותן¹⁵⁰ או הבעה¹⁵¹ מחזיק כוס בידו שמא ישפך הכוס עי"ז מתוך שהוא טרוד בלקיחת הפרוסה. וי"א¹⁵² דגם בעה"ב עצמו לא יתן לשמש בזמן שהכוס ביד השמש דמתוך שהוא טרוד בלקיחת הפרוסה ישפך הכוס מידו ויהיה קלקלה וגנאי להמסובין בסעודה¹⁵³.

ודוקא לשמש¹⁵⁴ אבל אם א' מן המסובין נותן לחבירו מותר אפי' כוס ביד בעל הבית או ביד הנותן דמסתמא אין בעה"ב מקפיד עי"ז כיון שזימנו, ואפשר דאפילו כשהכוס בידו של המקבל מותר בזה אבל לאדם אחר שלא זימן אסור ליתן אפילו אין הכוס בידו ולא ביד בעה"ב שאין אורח מכניס אורח.

טו. אשה מדיחה את ידה אחת במים ונותנת פת לבנה קטן

כבר התבאר במסכת יומא דף עז. שכל רחיצה של תענוג¹⁵⁵ אסורה ביום הכיפורים משום אשר לא תעונה וגו' לפיכך אסור לרחוץ מקצת גופו ככל גופו¹⁵⁶, בין בחמין בין בצונן ואפילו להושיט אצבעו במים אסור.

¹⁴⁹ שו"ע ונו"כ שם א

¹⁵⁰ דשמא ירניש האורה בבעה"ב שמביט עליו בעין רעה (משום דשמא יחסר לאורחים) ומרתת וישפך הכוס מידו. מ"ב ו

¹⁵¹ דשמא יקפיד בעה"ב ומתוך כעסו ישפך הכוס מידו ויהיה קלקלה בסעודה. מ"ב ז

¹⁵² עיין בלבושי שרד ופרי מגדים

¹⁵³ מ"ב שם

¹⁵⁴ מ"ב שם ח

¹⁵⁵ שו"ע ונו"כ או"ח תריג, א

¹⁵⁶ ומי ששערותיו ארוכות כגון פאותיו וזקנו יכול להרטיבם אם לא יגעו המים במקום חיבור השערות לגוף וגם

לא ירטיב ידיו עקב כך. שו"ת שבט הקהתי ח"א סי' קע"ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל אם היו ידיו או רגליו או שאר מקום בכל גופו מלוכלך בטיט או בצואה, או שנשטף דם מחוטמו מותר לרחצו כיון שאינו מתכוין לתענוג, רק שיזהר שלא ירחוץ אלא מקום המטונף בלבד.

אם המאכילה לילדיה הקטנים, מותר לרחוץ להם פירות ומאכלים אע"פ שידיה נרטבות¹⁵⁷.

טז. והלכתא אוכל מחמת מאכיל צריך נטילת ידים מאכיל אינו צריך נטילת ידים

האוכל במזלג¹⁵⁸ או שאחר נותן לתוך פיו ואינו נוגע במאכל אפ"ה צריך נט"י לא עדיף מאוכל מחמת מאכיל דצריך נטילה. אבל המאכיל לאחר אפילו נוגע במאכל א"צ נט"י.

יז. צורך אדם בשר וגבינה במטפחת אחת ובלבד שלא יהו נוגעין זה בזה

בשר וגבינה¹⁵⁹ שנגעו זה בזה, מותרים, אלא שצריך להדיח מקום נגיעתן כמו שיבואר. ומותר לצור אותם במטפחת אחת, ולא חיישינן שמא יגעו זה בזה.

יח. וכי נוגע זה בזה מאי הוי צונן בצונן הוא ... נהי דקליפה לא בעי הדחה מי לא בעי

בשר וגבינה¹⁶⁰ שנגעו זה בזה מותרים, דכיון דצונן בצונן הוא לא בלעי זה מזה, מכל מקום צריך להדיח מקום נגיעתן שמא נשאר דבוק מעט זה מזה,

¹⁵⁷ כ"מ מהא דאשה מדיחה ידה במים ונותנת פת לתינוק, ועיין הלכות חג בחג עמ' שנמ

¹⁵⁸ שו"ע ונו"כ קסג ב

¹⁵⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד צא א

¹⁶⁰ שו"ע ונו"כ שם ובלבוש שם

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

הלכך אסור לכתחילה שיגעו בשר עם גבינה אף ששניהם צוננים ואפילו על מנת שידיה אותם אחר כך, שמא ישכח ויאכל אותם בלא הדחה.

בשר וגבינה שנגעו זה בזה¹⁶¹, אם הם יבשים לגמרי אפילו הם מלוחים, או לחים ולא מחמת מליחה, בדיעבד אין צריך אפילו הדחה. אמנם גם ביבשים לגמרי לכתחילה טוב להדיחם במים צוננים¹⁶².

בשר וגבינה שנגעו זה בזה ואחר מהם לח¹⁶³ וכש"כ אם שניהם לחים אפילו לח קצת צריך להדיחם במקום נגיעתן. וה"ה אם אחד מלוח או חריף אפילו ביבשים לגמרי¹⁶⁴.

בשר או גבינה שהיה צריך להדיחו מדינא ונתבשל בשוגג בלא הדחה מותר בדיעבד דבודאי יש ששים נגד המשהו שנדבק בנגיעתם. אבל במזיד אסור למי שנתבשל בשבילו¹⁶⁵.

בשר או גבינה שהיה צריך להדיחו מדינא, ונמלח או נצלה בלא הדחה, צריך להסיר כדי קליפה.

כל דינים אלו ישנם גם אם הניח היתר בכלי איסור שאינו נקי ולא הודח.

בשר שמן דינו כלל קצת.

י"א שמועיל הדחה בלבד וי"א לכתחילה לא סגי בהדחה אלא צריך שפשוף להוריד האיסור¹⁶⁶. אבל בדיעבד אפילו בדבר שמן שצריך מדינא שפשוף והדחה, אם לא היה רק הדחה מותר כיון דיש שסוברים דגם בדבר שמן סגי בהדחה לבד.

¹⁶¹ שו"ע ונו"כ שם ה

¹⁶² אך אם הוא דבר יבש שיכול לפרור ממנו דבר, בודאי ידבוק על חבירו גם אם הוא יבש וחלק, כמו שאנו רואין אם הוא נוגע בתפוח לקמח או חול או מלח. מעתה שוב לא קשה מלקמן [סע' ה], דשם יש על כל אחד מלח דק וידביק על חבירו. ואח"כ מצאתי בפר"ת [ס"ק א] שהביא בשם כנה"ג [הגה"ט אות נ] דגבינה דרכו לפרר ממנו וצריך הדחה ונהנית. כללו של דבר אין בכל דברים אלו אלא לפי ראות העין ותו לא מיד. יד יהודה הארוך ב

¹⁶³ ערך לחם שם

¹⁶⁴ חו"ד א ב אולם ביד יהודה שם ב כתב והנה לא ראיתי לדברים אלו שום יסוד ומקור כלל, ועיין בב"ח [שם] ואין ראייתו מכרעת כלל. אך מצד הסברא אם יהא נוגעין שני דברים יבשים חלקים אף בדברים חריפים כצנן ושומין ובצלים, לא ידביק מאחד על חבירו דבר

¹⁶⁵ חו"ד

¹⁶⁶ עיין פמ"ג משב"ז א, במשב"ז באו"ח סי' שכנ ס"ק ז מובא שם במ"ב ס"ק לג ובחו"ד שם כתב שרק בדוחקא וסכינא ושמנונית בעינן שפשוף וכן בערוה"ש א אך בשו"ת ריב"ש כו (לגבי כלי גוים) וביד יהודה שם הקצר ב סתם הדחה האמורה בכל מקום הוא גם בשיפשוף יפה עד שיסיר ממנו [ארוך ס"ק א ד"ה ועיין בחו"ד]. ואין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכל זה בנגע במאכלים או כלים אבל בסכין דיש שמנונית וגם דוחקא דסכינא, צריך הדחה ושפשוף לכו"ע¹⁶⁷. וא"כ בדיעבד צריך ששים בתבשיל נגד האיסור שנדבק ומסתמא יש ששים.

ודבר רך, כגון קישואין וכיוצא בזה, בעי גרידה¹⁶⁸. ודבר דאי אפשר כלל בהדחה, כגון מים, כשר, דבטל במיעוטו¹⁶⁹.

כל דבר¹⁷⁰ שאם יניחו בכלי צריך הדחה אסור להניחו על סמך שידיחנו אח"כ דחיישינן שמא ישכח להדיח. וכן אסור לכתחילה להניח איסור צונן בכלי שישתמש בו היתר אפילו צונן.

כל דבר שדרך להדיחם כגון בשר חי, מותר להניחו בכלי איסור אפילו אינו נקי דבודאי שידיח את הבשר. וכל זה באופן ארעי אבל להשתמש בכלי איסור דרך קבע אסור. וכל זה אם בודאי האיסור ירד ע"י הדחה בעלמא. אבל אם האיסור שומני עד צשריך שישפשף אין היתר כלל.

מה שמותר להניח בכלי¹⁷¹ איסור באופן ארעי הוא דוקא בכלי שאפשר להכשירו ע"י הגעלה או ליבון. אבל כלי חרס או כלי פרצילין שאפשר להכשירם אסור אפילו דרך ארעי שמא ישתמש בחמין. אמנם בערב שבת קודש יש מקום להקל.

כלים שנשתמשו באיסור בין יבש ובין לח בצונן, מותר להשתמש בהם לכתחילה אם ינקם היטב. ואפילו בכלי חרס ישן מותר.

כלי זכוכית שנשתמשו בהן איסור אפילו בחמין, העולם נוהג להתיר בלא הגעלה. אבל יש מחמירים אף לזה לכתחילה.

**יט. שני אכסנאין אוכלין על שולחן וכו' ... מכירין זה את זה
אסור ... ולא אסרו ... אלא כעין תפיסה אחת ... שני
אחין ומקפידין זה על זה**

כל הדברים שזין, דדבר שמן בודאי צריך לשפשף יותר, וכן יש דברים שנדבקים יותר. ואם חתך בסכין שיש שמנונית דבוק עליו צריך לשפשף הרבה עד שיסיר ממנו השומן, ולכך אסור לחתוך בו גם דברים שדרכו להדיח ממילא. וכן אם נתייבש על גביו צריך לרכבו במים תחילה כדי שיוכל להדיחו, כמו בבשר קודם מליחה, וכן צריך להדיחו שלשה פעמים עד שלא ישאר גם משהו מהאיסור כמו בשר אחר מליחה

¹⁶⁷ חו"ד שם

¹⁶⁸ חו"ד שם

¹⁶⁹ שם

¹⁷⁰ שו"ע ונו"כ שם ב

¹⁷¹ יו"ד קבא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שני בני אדם¹⁷² שאינם מכירים זא"ז, מותרים לאכול באותו שולחן זה חלב וזה בשר אפילו בלא היכר, שאין לחוש שאחד יאכל מהשני. וכל זה באופן שאין חשש שינתז אוכל מאחד לשני.

שני בני אדם המכירים זה את זה, שאינם מתביישים זה מזה ויאכל כ"א משל חבירו אפילו אם הם מקפידים זה על זה, אסורים לאכול בשולחן אחד זה בשר וזה גבינה¹⁷³.

ואם עושים היכר מותר יש אומרים שאם תשלום הסעודה נעשה על ידי אדם אחד, אסור לאכול בשר וגבינה בשולחן אחד אפי' אין מכירין זה את זה, ולא מועיל היכר. ויש אומרים דאפילו בהוצאה אחת מהני היכר, וכן עיקר¹⁷⁴.

והיכר הוא שכל אחד אוכל על מפה שלו, או שמפסיק ביניהם כלי או פת שאינו רגיל להיות שם.

וצריך שיהא גבוה קצת, וכן בכל היכר צריך שיעשה מדבר שגבוה קצת כגון קערה או קנקן, אך צלחת שאינה גבוה לא הוי היכר¹⁷⁵

וצריך להניח את ההיכר באמצע ביניהם, ולא בצד השולחן ודוקא כשאין אוכלים מן הפת המונח ביניהם להיכר, אבל אם אוכלים ממנו לא הוי היכר¹⁷⁶.

וכן אם הניחו שם פרוסה להיכר, מאחר ורגילות להיות פרוסה על השולחן, אינו מועיל להיכר.

¹⁷² שו"ע ונו"כ פח ב

¹⁷³ וכתב הש"ך ונראה דוקא בשר אסור להעלות על שולחן שאוכל שם חלב או איפכא משום דלא בדילי אינשי מיניה שכל א' הותר בפני עצמו אבל מותר להעלות בשר נבלה על השולחן שאוכל עליו בשר כשרה מיהו אסור להעלות לחם של איסור על השולחן כדרך שאסור בבשר בחלב והמעם משום דאדם רגיל בו ועי' בס' רב"א ובא"ח סי' ת"מ

¹⁷⁴ כ' הש"ך דמדברי הטור בא"ח ס"ס קע"ג ומהמחבר כאן משמע דאפי' יש להם הוצאה א' מהני היכר וכן משמע מדברי הפוסקים עכ"ל (בבית יעקב סי' י"ב התיר לישראל לישב אצל עובד כוכבים האוכל טריפות דלא חיישינן שמא יושיט לו להכשילו. אך מי (שאוכל) [שאכל] בשר אסור לישב אצל מי שאוכל גבינה כי יש לחוש מאחר דמכירו אוכל גבינה לא ידע דאכל בשר ויושיט לו ויאכל ע"ש)

¹⁷⁵ יד יהודה שם י

¹⁷⁶ ש"ך

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

קנקן שתיה הוי היכר אם אין דרכו להיות על השולחן. אבל אם הדרך להניח קנקן כזה על השולחן, לא חשיב הפסק¹⁷⁷.

אם מניח כל אחד צלחת ריקה תחת הצלחת שאוכלים בה הרי זה היכר כמפות נפרדות¹⁷⁸.

אם השנים¹⁷⁹ היו מרוחקים באופן שאם יפשוט ידו לא יגיע למין השני, הרי זה מותר אפילו בלא היכר.

שני בני אדם האוכלים בשולחן אחד, –ע"י היכר– אחד בשר והשני גבינה צריכים ליזהר שלא יאכלו מפת אחד וגם לא ישתו מכוס אחד, משום שהאוכל נדבק בהם ויבוא לידי איסור.

יש מי שאומר שאם גם אחרים אוכלים על השולחן, מותר אף בלי היכר, שזה עדיף מעשו היכר. ויש חולקים ומצריכים גם באופן כזה ליתן היכר ביניהם. וכן עיקר.

גם באדם א' אסור לעלות בשר עוף על שלחן שאוכל עליו גבינה דחיישין שמא יבא לאכלם יחד ע"י שכחה¹⁸⁰.

ומי שלא עבר שיעור המתנה מותר לשבת ליד אוכל חלבי¹⁸¹

וכן מי שאכל בשר מותר לכ"ע לעסוק במאכלי חלב וגבינה ולא חיישין דלמא אתי למיכל מיני' אם אין דרך שהמתעסק לתקן המאכלים יאכל ממנו בשעת התיקון. וכן עמא דבר שבני בית הם עוסקים בסעודה לצורך לילה במאכלי חלב אף שאכלו בשר בסעודת צהריים ואין פוצה פה ומצפצף.

ובמאכלים שדרך שהמתעסק בהם אוכל בשעת מלאכתו יש להחמיר שיש לחוש דאידי דטריד בעבודתו בלע ג"כ וקאכל איסורא והכל לפי הענין.

האוכל דגים מותר לו לישב בשולחן אחד עם חבירו האוכל מאכלי בשר, או מאכלי חלב, ואין לחוש שמא יטעם מהבשר או מהגבינה. דכיון שהסכנה חמורה בעיני הבריות, אין חוששין לזה.

נ. מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לנכסו בחולו של מועד

¹⁷⁷ ש"ך

¹⁷⁸ חב"א (כלל קט"ז סעיף ג')

¹⁷⁹ ידי יהודה הקצר ז מהמרש"ל

¹⁸⁰ דרכ"ת שם

¹⁸¹ עיין דרכי תשובה מזג' דעות בזה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר נתבאר במסכת מו"ק דף יד. יח. שמי שאין¹⁸² לו יותר מאשר בגד אחד מכל פריט לבוש, מותר לו לכבסו בחול המועד¹⁸³ וזאת אף אם לא כיבסו בערב החג¹⁸⁴. ואין זה משנה מאיזה אריג עשוי הבגד. ויש שכתבו שדוקא בבגד פשתן וכיוצא בזה שכביסתו קלה מותר אך לא העשוי משאר סוגי אריגים¹⁸⁵, אמנם אם מכבס במכונת כביסה, יתכן שמותר גם לדיעה זו¹⁸⁶.

בגדי תינוקות וילדים קטנים ביותר, מכיון שדרכם ללכלך בגדיהם בתדירות נבונה, וכל שכן החיתולים שעושים בהם את צרכיהם¹⁸⁷, ברי הם כמי שאין לו אלא חלוק אחד¹⁸⁸, מותר לכבס בחול המועד את כל הכמות הנצרכת לו עתה.

סדינים, מותר לכבס רק "כדי צרכיו למיטה אחת בפעם אחת"¹⁸⁹.

בגדי ילדים, שאינם קטנים ביותר אף שגם הם מותרים בכיבוס, מכיון שדרכם להתלכלך בתדירות גבוהה, מכל מקום לא הותר לכבס יותר מהנדרש לשימוש מיידי, כלומר בגד אחד מכל פריט לבוש הדרוש לו עתה. ומכל מקום אסור להוסיף לכביסה בגדים אחרים האסורים עתה בכיבוס, אף שהמכונה בין כה וכה מכבסת¹⁹⁰.

במידה וכמות בגדי הקטנים היא כזו שאפילו אם היה מכבסם בערב החג מכל מקום לא היה מספיק לבל ימי המועד, והיה צריך לשוב ולכבסם מותר לו לכבס בחול המועד,

¹⁸² שו"ע תקלד שם א

¹⁸³ מכיון שבבגד אחד אין שייך לשמרו בנקיות כל ימי החג ולא שייך שלא ייכנס כשהוא מנוול.

¹⁸⁴ כה"ח שם יב בשם החמ"ד משה

¹⁸⁵ דס"ל דכל זה דוקא בזמן התלמוד שהיה ניכר בעת שפשט חלוקו לכבסו שאין לו אלא חלוק אחד (שמתחלה היה חוגר איזורו על החלוק וכשפושטו חוגר חגורו על בגד העליון שלו) אבל לפי מנהג מלבושים שלנו שאין לנו חגור על חלוק שלנו אין להקל ומשמע מביאור הגר"א שכך מצדד למעשה, בזה ומ"מ נראה דאם היה החלוק של פשתן אין להחמיר בזה. מ"ב שם ט

¹⁸⁶ חוהמ"כ פ"ה ז ועיי"ש שהתיר מטעם שכביסה במכונה קלה לכיבוס וא"כ הרי הוא כבגדי פשתן הקלים לכבס כמבואר להלן יח. ועיי"ש שהביא הערת הגרמ"ש קליין שליט"א שכתב "קשה להתיר מטעם זה דלא גרע מהא דאסור לכבס ע"י עכו"ם אף שאינו מטריח כלל". ולענ"ד אינו דומה כלל שעל ידי עכו"ם אין להתיר שהוא דין אמירה לעכו"ם שכל שאסור ליהודי אין להתירו משום שנתנו לנכרי. אך המכונת כביסה מתירו ליהודי עצמו, ועוד בנתינה לנכרי שייך טעמא שלא ייכנס כשהוא מנוול אך אם אין לו אלא אחד ליכא האי טעמא ואדרבא אפש שמותר לדעה זו ליתנו אף לנכרי דומיא דכלי פשתן וצ"ע.

¹⁸⁷ רמ"א שם א

¹⁸⁸ בירושלמי פרק ג הלכה ב "בעון קומי רבי יוסה בגדי קטנים מה הן אמר לון כמי שאין לו אלא חלוק אחד". ולבאורה לפי"ז היה להתיר רק בבגדי פשתן, אולם ברמ"א משמע שמדמה למטפחות הידים וכו'.

¹⁸⁹ חוהמ"כ פ"ה מז מהלקט יושר

¹⁹⁰ שהרי עדיין שייך הטעם של יכנס מנוול. חוהמ"כ שם הע' נט בשם הגר"מ פינשטיין וצ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

גם במקרה שלא כיבסם בערב החג. אף שמובן שלכתחילה יש לכבס קודם החג, בכדי למעט במלאכה במועד.

במקרה שאילו היה מכבסם לפני החג ניתן היה להסתדר בכמות הבגדים המכובסים למשך כל ימי המועד, מבלי שיהיה כל צורך לכבס, ולא עשה כן צריך עיון האם מותר לכבס. ולענין חיתולים פשוט שמותר¹⁹¹.

נזדמנו לו אורחים לחג ועקב כך היה צורך להשתמש בכל הסדינים וכיוצא בזה, והתלכלכו. ובכדי שיוכל להמשיך להשתמש בהם צריך לכבסם מותר¹⁹².

¹⁹¹ חוהמ"כ שם כ

¹⁹² שהרי הוא כבגדי קטנים או מי שאין לו אלא חלוק אחד. חוהמ"כ שם הע' פד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

